

Tom: LXXVI. Miscell.

~~G.H. 17.~~ EX BIBLIOTH.
NATIONIS HUNGAR.

17-18. VITEBERG.

SIGNAT. CLVCCCCXIII.

3

D. O. M. A.
THEOREMATA TRIA
THEOLOGICA
Ex aureo illo Johannis Baptiste de
CHRISTO oraculo: *loh. 1, 29.*

ECCE, AGNUS ILLE
DEI, QUI TOLLIT PEC-
CATUM MUNDI.

Ordinarie Disputationis loco, in illustri Acade-
mia VVitebergensi proposita:
&

Calvinianorum, GRYNÆI potissimum strophis ac
Sophisticationibus opposita:
Autore & Preside

LEONHARTO HUTTERO:

SS. Theologiæ Doctore, & Professore, P.
Respondente

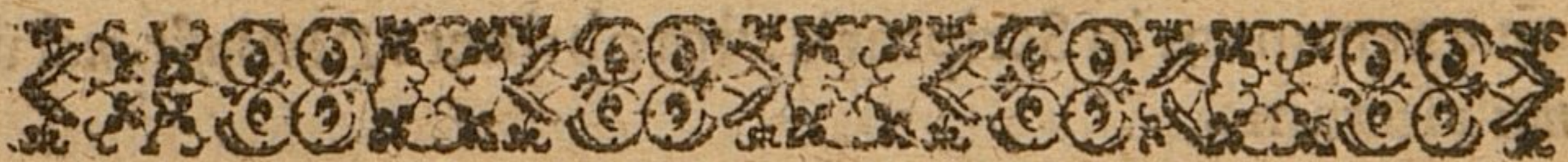
M. ÆGIDIO STRAUCHIO, VVITE-
bergensi, Collegij Philosophici Adjuncto.

a. d. ult. Martij: horis à sexta matutinis.

WITEBERGÆ,

Typis Cratonianis per Iohan. Gorman.

ANNO M. DC. IX.

Σὺν Θεῷ

PROPOSITIO I.

M secundum authenticam Apostoli, Rom. 12, 11. *Tempori sit serviendum*: rectissime fecerimus, si, posthabitis Quæstionibus alijs, eam sub disquisitionem vocemus materiam, quæ præsentì serviat tempori: & tum **CHRISTI** Servatoris nostri officium, tum Redemptionis nostræ negotium, accuratius contemplandum, ob oculos constituat.

II.

Cæterum ex universa Scriptura Sacra, ceu gemma quædam splendidissima elucet, Oraculum illud *δὲ ἐκ πρῶτον* Johannis Baptistæ, de **CHRISTO** editum, Joh. 1, 29:

Ἰδὲ ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ αἰρῶν τὴν ἀμαρτίαν τοῦ κόσμου.

Ecce, agnus ille Dei, qui tollit peccatum mundi.

III.

Dignum profectò, cujus non singulas tantum voces: sed singularum etiam vocum singulos quasi apices pressius evolvamur.

IV.

Idque propter insignem *μεθόδον*, quâ Joh. Jacob. Grynæus, part. 3. Voluminis primi Theorematum Theologicorum, pag. 28. & seqq. oraculo huic nebulas offundere: alienum sensum affingere: omne denique Solatium, quod indè perturbatis conscientijs poterat esse reliquum, in absynthium convertere studuit.

I. BASIS AUREA.

V.

Exorsus est Baptista suum de **CHRISTO** oraculum, à particula

A 2

ECCE;

Ecce; quæ geminam in Scripturis vim obtinet: *Demonstrandi unam
Excitandi alteram.*

VI.

Utrumque nimirum pensi habuit: tum, ut digito indice mō-
straret eum præsentem, quem tam diu multumque, tot tantisque
precibus, gemitibus, suspirijs, fideles quique Veteris Testamenti
venturum prætolati fuerant: tum ut animos Auditorum attentio-
res redderet, alacrioresque ad amplexandum Messia jam præsentis
officium, quod cum æterna ipsorum salute conjunctum esset futu-
rum.

VII.

Tom. I. operum
pag. 61.

Brevi admodum tempore, Prophetæ simul & apostolus, Baptista effectus
est. Quem enim venturum prædicabat, hunc jam monstrat præsentem: propte-
rea Prophetarum mensuram excessit: uti Salvator de ipso prædixerat:
Matth. 11, 9. & 10. Cyril. lib. 2. in Joh. cap. 1.

VIII.

Quare (uti idem Cyrillus scitè infert) non jam dicit: *Præparate viam
ejus, ut prius: sed cum præsens oculis cerneretur is, propter quem præparatio fa-
cienda erat: non illo modo prædicandum: sed planius explanandum erat, quis
iste præsens esset, & quamobrem à Cælo ad nos descenderit: Ecce igitur, inquit,
Agnus ille Dei, & c.*

IX.

AGNUM vocat Christum tum analogicè, tum materialiter.

X.

Analogicè: Primùm ratione Sacrificiorum Veteris Testamen-
ti, quæ tum adhuc in usu erant: non alijs modò animalibus; Sed &
agnis potissimùm in Sacrificiorum materiam venientibus. Num. 28,
3. & seqq.

XI.

Deinde verò respectu anniversarij & solennis illius epuli, quo
singulis annis semel in solennitate Paschali agnus per singulas do-
mos sive familias mactabatur: in recordationem miraculosæ libe-
rationis ex Ægypto. Exod. 12, 3. & seqq.

XII.

Materialiter: quatenus Christus reverà erat Agnus ILLE, nimirum
quem tum Sacrificia illa Veteris Testamenti: tum præcipuè a-
gnus ille Paschalis præfiguraverat.

Nec

XIII.

Neque enim sacrificia illa vim expiandi peccata ex se obtinebant: sed tantum typicè, quatenus figuram ac typum gerebant illius victimæ sive agni, qui in plenitudine temporis pro peccatis totius mundi esset immolandus.

XIV.

Cujus rei integrum quasi commentarium suppeditat Epistola ad Hebræos cap. 9, 6. & seqq. *His ita ordinatis in prius quidem Tabernaculum quovis (tempore) ingrediebantur Sacerdotes, sacrificia offerentes: In secundum autem semel quot annis solus Pontifex, non sine sanguine, quem offert pro seipso, & pro populi ignorantibus. Hoc declarante Spiritu Sancto, nondum patefactam fuisse viam & Sacrarium, priore Tabernaculo adhuc consistente: Quod erat exemplar pro tempore illo presenti, quo dona sacrificiaq; offerebantur, que non poterant in Conscientia sanctificare offerentem. Adveniens autem CHRISTVS Pontifex futurorum bonorum, per majus & perfectius Tabernaculum, non manu factum, neque ejusdem cum illo structura: neque per sanguinem hircorum aut vitulorum, sed per proprium sanguinem ingressus est semel in Sancta, eternam redemptionem repertam.*

XV.

Est ergo CHRISTUS Servator, Agnus ille immaculatus, de quo in Vetere Testamento jam olim Propheta: *tanquam ovis ad mactationem ductus est, & sicut agnus coram tonsore suo obmutuit: Jel. 53, 7.* In novo autem Apostolus: *1. Cor. 5, 7. Pascha nostrum pro nobis immolatum, est CHRISTVS; & Petrus 1. c. 1, 19. Christus est agnus immaculatus & incontaminatus, cujus pretioso sanguine redempti sumus.*

XVI.

Nominat verò Johannes CHRISTUM non nudè aut simpliciter agnum: sed AGNUM DEI, ad differentiam agnorum Leviticorum & brutorum: 1. quia ab ipso met Deo, non ab hominibus, hæc victima erat destinata: secundum illud Apostoli, *Rom. 3, 25. DEVS proposuit CHRISTVM IESVM propitiatorium in sanguine ipsius.*

XVII.

2. Quia Agnus iste Dei, est plena, sufficiens, perfecta, omnibusq; numeris absoluta illa hostia, quæ semel pro peccatis totius mundi erat offerenda & immolanda, *Heb. 9, 28.*

A 3

Hoc

XVIII.

Hoc ergo agno DEI actu jam exhibito, & maectato, haud minus absurdi & ridiculi sunt Romanenses, quod quotidianam Christi immolationem in Missa fieri nugantur: quam si hodieque agnorum & vitulorum Leviticam maectationem, oblationemque urgerent.

XIX.

Est enim Agnus iste DEI, Agnus Novi Testamenti, imò vera illa Novi Testamenti substantia: quæ quia *perfectissima*; repetitionem crebram oblationis non admittit: Heb. 9, 25. quia *unica*: utique Vetus illud Testamentum à Novo, non qualitatibus tantum, sed ipsâ substantiâ segregat & discernit.

XX.

Sed pergit præco noster, & de Agno isto DEI affirmat, quod TOLLAT PECCATUM: utroque vocabulo magnum quid innuens.

XXI.

Nam, uti rectè Chrysostomus etiam observavit, *non dixit Iohannes, Qui tollet, aut, qui tulit: sed qui tollit peccatum mundi: sic perpetuum notans actum, temporis tum præteriti, tum præsentis: tum futuri.*

XXII.

Præteriti: Siquidem Christus est agnus occisus ab origine Mundi: Apocal. 13, 8. Heb. 13, 8. ita ut non Sacrificiorum Leviticorum virtute propria: sed typica: hoc est, fideli intuitu Messix venturi, agni illius immaculati, sub plenitudinem temporis demum actu ipso immolandi, omnes fideles Veteris Testamenti sint salvati.

XXIII.

Tulit hanc definitionem Petrus ipse in Concilio Hierosolymitano, Actor. 15, 11. *Credimus nos per gratiam Domini nostri IESU CHRISTI salvari, sicut & illos, qui Legis jugum portare non potuerunt.*

XXIV.

Præsentis: Siquidem Christus Iesus est Heri & HODIE, idem in seculo, Heb. 13, 8.

XXV.

Futuri: Neque enim (Chrysostomo rursus interprete) cum passus est Christus, cum saltem nostra abstulit peccata: sed ex illo hæcenus tollit. Non semper crucifigitur: Vnum namq; pro peccatis nostris tulit Sacrificium: sed semper per illud nos purgat.

Id quod

XXVI.

Id quod innuit Epistola ad Hebræos 9,12. **ÆTERNAM** Redemtionem per Christum acquisitam esse, asserens.

XXVII.

Alterum vocabulum est, **PECCATUM**. Singulari nimirum, non plurali numero usus Baptista: sic innuens, universam peccati molem, quanta quanta, qualis qualis illa sit, Agnum istum suis humeris, pro ineffabili suo robore ac fortitudine gestare: nec gestare modò, sed & penitus eam auferre, inque profundum maris abjicere: Mich. 7,19.

XXVIII.

Consonant Scripturæ testimonia alia quàm plurima: 1. Joh. 1, 7. **Sanguis JESU CHRISTI Filij DEI emundat nos ab OMNI peccato.** Tit. 2, 14. **Christus nos redemit ab OMNI iniquitate.** 1. Joh. 2, 2. **Christus est propitiatio pro peccatis TOTIUS mundi, &c.**

XXIX.

Quin in specie Scriptura peccatorum actualium disertè meminit: ut cum 1. Cor. 6, 9. & 10. Apostolus benè longum texuisset Catalogum peccatorum actualium, scortationis, idololatriæ, adulterij, avaritiæ, ebrietatis, maledicentiæ &c. quæ hominem regni Cælestis exortem faciant, tandem versu 11. disertè subjicit: **Atque hæc eratis quondam, sed abluti estis, sed sanctificati estis, sed justificati estis, PER NOMEN DOMINI JESU, &c.**

XXX.

Quo pertinet etiam illud *πολυθρήνητος*, & Joh. 2, 2. **Filioli hæc scribo vobis, ne peccetis: Et si quis peccaverit (en tibi actualia peccata) advocatum habemus apud Patrem JESUM CHRISTUM, Qui est propitiatio pro peccatis nostris non nostris, tantum, sed & pro peccatis totius mundi.**

XXXI.

Hinc epistola ad Hebræos *ἀντολιθέει* notat peccata actualia: **Sanguis inquit CHRISTI purgat nos ab OPERIBUS mortuis, cap. 9, 14.**

XXXII.

Nihil ergò sub complexum peccati venire potest, quod non Baptista sensu colectivo, per singulare (**PECCATUM**) perstrinxerit, quocunque veniat nomine, & vel peccati rationem directè habeat, vel saltem ex peccato emanare queat: qualia sunt: Reatus peccati: Iar Dei; maledictio legis, stipendium peccati, mors nimirum æterna sive **Condemnatio.**

Hæc

XXXIII.

Hæc enim omnia, non hominum iudicio : non sacerdotis imprecatione : non imputatione ficta aut imaginaria : sed voluntate Patris Cœlestis, & quidem realiter (non tamen subjective) Agnosciti sunt imposta.

XXXIV.

Deus enim in ipso posuit iniquitatem OMNIUM nostrum *Jes. 53, 6.* adferendum languores nostros, & portandum dolores nostros : *vers. 4.* ita ut qui peccatum non noverat, translative sive imputative, verè tamen ac realiter, pro nobis peccatum, vel quod idem est, hostia pro peccato factus sit, *2. Cor. 5, 21.*

XXXV.

Et hinc jam emergit verus ac genuinus sensus, verbi Tollendi sive *ἀφαιρέω* : quod interprete Petro primum idem sonat, ac *Partare* : *1. Pet. 2, 24.* & responderet Hebræo *אָפּהַרַב* *Jes. 53, 4.* Deinde verò auferendi sensum obtinet ; secundum illud *2. Sam. 12, 13.* *Deus abstulit*, sive è medio sustulit peccatum : & responderet Hebræo *נָשַׁף* : quod est intergum rejicere : ita ut Agnus iste Dei, plenissima peccatorum expiatione & propitiatione facta, à conspectu Dei patris, imò sui ipsius ea amoverit, in tergum quasi suum rejecta singula ac universa, juxta illud *Ezechiaë* : *Ecce, in pace amaritudo mea amarissima : tu autem erquisti animam meam, ut non periret, projecisti post tergum tuum omnia peccata mea* : *Jes. 38, 17.*

XXXVI.

Facessat proinde impia vox Scholasticorum, Monachorum, imò ipsius Sanctissimi (si Dijs placet) Concilij Tridentini, contententis, CHRISTUM originale duntaxat peccatum expiasse, actualia verò nostris satisfactionibus diluenda esse.

XXXVII.

Quam impietatem redarguit potentissime illud, quòd Baptista asserit, Agnum istum Dei tollere peccata MUNDI : sic disertè innuens, Sacrificium sive meritum Agni istius, ejusdemq; vim & pretium, citra ullum aut personarum, aut populorum, aut peccatorum discrimen & respectum, esse UNIVERSALE, hoc est, ad singula & universa peccata, tam actualia, quàm originale : ad omnes item omninò homines, tam impios quàm pios, tam reprobos quàm Electos, ratione meriti se extendere,

Illustre

Illustre hoc oraculum Johannis trium Theorematum Theologicorum ventilandorum ansam & occasionem subministrat.

THEOREMA I.

Vetus & Novum Testamentum non Qualitatibus tantum sive accidentibus: sed ipsâ substantiâ differunt.

I.

Contendit Gens Sacramentaria, distinctionem Testamentorum Dei in Vetus & Novum, non esse Generis in species, verum duntaxat subjecti in accidentia: ac proindè duo hæc Testamenta non ipsâ substantiâ: sed qualitatibus duntaxat, sive revelationis modo differre. Pet. Martyr, part. 1. Locor. Loco XVI. §. 2.

II.

Assertionis hujus finem constituunt istum, ut nimirum obtineant: *Vnam eandemq; esse Sacramentorum utriusque Testamenti rem sive substantiam.*

III.

Hinc Grynæus vol. 2. Disputationum Theol. pag. 125. ex tripode Calviniana, hunc infert Aphorismum: *Signis Sacramentalibus Dei consilio mutatis, res eadem mansit.*

IV.

Subjicit & hanc *ἰσοπέδιο*: *Si unus idemq; crucifixus Christus, Res est utriusque Testamenti Sacramentis representata: tum sequitur, abolitis Veterum Sacramentis eandem rem mansisse. Verum est quod antecedit, ut solidissimè evincit Paulus, quando Patribus nostra, & nobis Patrum Sacramenta tribuens, ostendit communem utriusque esse Asperisionem Sanguinis Christi, alimoniam spiritualem, cordis circumcisionem: & ut numero dicam, Christum. Verum igitur est & quod sequitur. Colligimus itaque, & Patres spiritualiter manducasse Christi Iesu Corpus, & bibisse illius Sanguinem.*

V.

Hinc Sophista falsè rider nostratium Theologorum quendâ, quem ipse Philonidem appellat: *Superest, inquit, ut ejusdem Philonidis aliam *νεμεφωρία* audiamus, Lesbæ regule nomine indignam: De unoquoque Sacramento ex suâ tantû naturâ, non ex generali de Sacramentis ratione judicandum est. Scilicet, quia illi Dialectici homines sunt, Generis, id est,*

B.

anima

Verùm universam hanc structuram evertit oraculum Johanne-
niticum: *Ecce Agnus ILLE DEI, qui tollit peccata mundi.*

VII.

Neque enim illud tam notat beneficia illa Spiritualia, quæ ex
immolatione Agni hujus, æquè ad Patres Veteris Fœderis re-
dundarunt, ac ad fideles Novi Testamēti redundare possunt: quam
ipsam substantiam AGNI hujus,

VIII.

Certè quoad beneficia illa Spiritualia, Remissionem peccato-
rum, Justificationem, donationem Spiritus Sancti, salutem æter-
nam: universam denique vim atque efficaciam passionis Christi,
facile & ultrò subscribimus Calvinianis, hoc pacto non ipsa sub-
stantiâ, sed administrationis tantummodo duo hæc Testamenta
differre.

Hoc enim sibi vult illud Epistolæ ad Hebræos cap. 13, 8. *JESUS
CHRISTUS est heri & hodie: & idem in secula:* & illud Apocal. 13, 8.
Agnus occisus est ab origine mundi: scilicet ratione efficaciam meriti Chri-
sti, quæ non minus Patribus olim profuit, quam nunc nobis pro-
dest. Act. 15, 11.

X.

Neque vel Naturæ ordo, vel temporum intervalla, remorari
potuerunt efficaciam Gratiæ, quæ ex intentione Dei sine ullius tem-
poris respectu, imo extra tempus, jam inde ab origine mudi, omni-
bus omninò hominibus obtingere debebat.

XI.

Cæterum si de ipsa substantiâ Agni hujus, ratione cujus Agnus
ILLE dicitur, sit Quæstio: luculentum planè inter utramque Testa-
mentum emergit discrimen.

XII.

Dicitur autem, ut supra etiam annotatum, Agnus iste, Agnus
ILLE, ratione realis exhibitionis, quæ facta est, in Carne Christi, cu-
jus carnis umbram tantum ac typum gesserunt Agni Veteris Testa-
menti.

XIII.

Caro ergò hæc Agni, quippè Novi Testamenti propria, consti-
tuit veram ejus substantiam: quæ cum caruerint patres Veteris Te-
stamenti, utique absolum, imò manifestè falsum fuerit: Patres in
suis Sacramentis eandem substantiam Novi Testamenti percepisse:
uti Sacramentarij nugantur.

Fal-

XIV.

Falsum itidem & absurdum, Testamentum Novum à Veteri, non substantiâ, sed tantùm qualitatibus sive administrationis modo differre : re autem ipsâ ac substantiâ convenire : uti ijdem fabulantur.

XV.

Suffragatur nostræ sententiæ univèrsa Scriptura sacra : cum primis verò Epistola ad Hebræos, cap. 8, 5. asserens Sacerdotes, Leviticos tantùm *ὑποδείγματα καὶ σκιᾶ ἐκτελεσθέντων* & *umbra rerū celestium deservisse.*

XVI.

Quod si igitur Vetus Testamentum umbram duntaxat & exemplar rerum futurarum habuit : ἐξ ἀνάγκης consequitur : Novum Testamentum ipsam substantiam, rerumq; adumbratarum absolutam continere imaginem ac veritatem sive substantiam.

XVII.

Hoc ipsum sibi vult idem autor Epistolæ ad Hebræos, cap. 10, 1. *Lex inquit, umbram habuit futurorum bonorum : non ipsam rerum imaginem.*

XVIII.

Et Apostolus Coloss, 2. 17. præcipiens fidelibus Novi Testamenti, observationem Sabbati, festorum, discriminis ciborum, aliarumq; Ceremoniarum Leviticarum, ideò non esse imponendam : *Quia fuerint UMBRÆ rerum futurarum : CORPVS autem sit in CHR ISTO :* scilicet jam exhibitio.

XIX.

Sed quærat fortassè aliquis, Anne ergò Patres Veteris Testamenti, suis Sacrificijs præsentem CHRISTUM non habuerunt ? Respondeo : Imò verò habuerunt, sed non incarnatum : Verùm λόγος duntaxat, aliquandò sub plenitudine temporis incarnandum, qui tùm quoque efficaciter per Sacrificia illa operabatur : hoc est, fidelibus applicabat beneficia meriti sui, quod ipse aliquando per carnem in ara crucis esset ipso actu perfecturus.

XX.

Jam verò postquam λόγος incarnatus est, & secundum carnem confedit ad dextram infinitæ virtutis ac Majestatis divinæ : utique tam absolum fuerit, ipsum Carne & Sanguine abesse à Sacramentis Novi Testamenti, quàm absolum esse ac videri potest, si quis vel in Novo Testamento, typos, figuras, & umbras amplius Corporis Christi quærere : vel Corpus jam actu exhibitum, Figuram aut Typum nominare velit,

B 2

Acce-

XXI.

Accedit, quòd Sacramentariorum opinio seipsam evertit: imò illud ipsum, quod negare præsumit, manifestè astruit.

XXII.

Quid est enim in fœdere divinæ Gratiæ? per substantiam uno, geminam statuere religionis dispensationem: quàm in hæreditatis cælestis negotio, quod est unum utique per substantiam omnibus temporibus, atque apud omnes homines, dispositionem testamentariam geminam constituere?

XXIII.

Nam quemadmodum dispositio ea, qua de bonis ijsdem ad hæredes perventuris jure naturæ, cavetur tamen à testatore, quo modo, quo ordine, quo discrimine per voluntatem testantis venire debeant: ita dispensatio ea rectissimè Testamentum appellatur, quâ Deus sub hæreditatis cælestis causa & negotio eodem, pro diversitate populorum & temporum, Religionis & cultus modum alium atque alium, pro divinæ sapientiæ consilio instituit.

XXIV.

Et quemadmodum absurdus foret, qui testamentariam constitutionem non nisi unam esse posse pugnaret, in adeunda & herciscunda hæreditate eadem: ita nihilò rectius sapit, qui propter fœdus & causam salutis eandem, diversitatem divini Testamenti, quoad substantiam, locum habere non posse, colligit.

XXV.

Porrò si ex hypothesi Calvinianorum, una eademque Utriusque Testamenti est substantia: Consequens fuerit, non duo distincta, sed Unum numero Testamentum, jam indè ab origine Ecclesiæ ad hunc usque diem fuisse, futurumque ad finem usque seculi: id quod manifestè absurdum & Scripturis contrarium.

XXVI.

Sed non abhorrent ab absurditate ista nonnulli ex Calvinianis, qui Testamenti rationem ad doctrinam salutis, & promissionem Gratiæ, in Christo factam generi humano, disertè referunt: ac exindè haud obscure colligunt, quemadmodum una est, atque eadem doctrina salutis: una ante & post Christum natum, Sæctorum Ecclesia: una ad cœlos via: una salvandorum omnium religio: unus Christus: ita unum perpetuum atque invariabile esse Fœdus si-

ve Te-

ve Testamentum Dei : illud nimirum, quod Gen. 17, 7. cum Abra-
hamo Deus pepigerit : *Ero Deus tuus & seminis tui post te.*

XXVII.

Sed Sophistica sunt omnia. Etsi enim res ipsæ, quæ pro palli-
ando illo errore proferuntur, sunt verissimæ : in accommodatione
tamen error inest atque falsitas.

XXVIII.

Nam doctrinam salutis, & promissionem gratiæ, in præsentî
loco, Testamentum appellari, falsum est.

XXIX.

Deindè, Scriptura sacra non unum, sed duo Testamenta ex-
pressè numerat ; Gal. 4, 24. & binarium istum non ex Scriptura tan-
tùm elicit : sed ad mysteria ipsa Religionis nostræ accuratè accom-
dat. Jerem. 31, 31. Matth. 26, 28. Marc. 14, 24. Luc. 22, 20. 1. Cor. 11,
25. 2. Cor. 3, 6. Hebr. 9, 15. & cap. 7, 22. cap. 8, 6. cap. 12, 24.

XXX.

Tùm doctrina salutis diversorum populorum communis est ;
Testamenta singula, singulorum sunt propria. Quî ergò una ea-
demq; ratio utriusque esse posset?

XXXI.

Quid quòd Testamento Veteri antiquatio sive abrogatio
obtrigit : Hebr. 8, 13 : quæ certè in doctrinam salutis cadere nullo
modo potest.

XXXII.

Tandem manifestis absurditatibus Calvinianorum laborat
collectio. Si enim in utroque Testamento una est eademq; sub-
stantia, quæ absolvitur figuris, typis & umbris, Sequitur parem et-
iam esse utriusque Testamenti obscuritatem : *ἀσέβητοι*.

XXXIII.

Sic à typis Sacramentorum, ad bona & fructus ipsos eorundè
vitiosè nimis & *παιφλόγως* instituitur collectio.

XXXIV.

Præterea typi respiciunt suos archetypos, umbræ respiciunt
sua Corpora. Jam ergo si ex Novo Testamento archetypum, hoc
est, corpus ipsum Christi tollas, certè *τύποι* evadent *αἰνῶται*, & umbræ
erūt sine corpore : id quod cū insigni *ἀρρώστια* *ἀνοίας* est conjunctum.

XXXV.

Supereft, ut Grynæi & reliquorum Sacramentariorum Achil-
leam

B 3

leam

eam *ἁπλοῦς* evertamus: quæ sic habet: *Viriusque Testamenti Bona sunt eadem. Iam verò in Veteri Testamento, meriti tantum & beneficiorum Corporis Christi: non verò ipsius Corporis facta sunt communicatio. E. eadem in Novo etiam Testamento obtinet Communicatio.* Grynæus Thesi 8, & 10. disputationis de agno Dei mactato.

XXXVI.

Verùm utraque præmissarum laborat Apoplexiâ Major enim simpliciter admitti non potest aut debet, nisi cum luculenta determinatione: ut nimirum concedatur; Illorum ipsorum Bonorum, media & organa *ὑποκείμενα ἢ ἀδούκτα*, utrobique esse diversissima.

XXXVII.

Minor in eo deficit, quòd rei mediatae mentionem omittit. Ea verò fuit signum Elementare: neque hoc tantum: sed semel etiam Typicum: Caro nempe & Sanguis agni mactati.

XXXVIII.

Proindè ut Typus iste Veteris Testamenti non fingatur fuisse planè *ἄτυπος*; vel inviti concedant Calviniani necesse est, Typum illum, omninò in Novo Testamento per Archetypum ipsius Corporis & Sanguinis Christi, compleri debuisse.

XXXIX.

Corrigendus est itaque error Adversariorum in hunc modum, ut ostendatur, Corpus & Sanguinem Christi, non ad classem bonorum ipsorum spiritualium (quæ sanè utrobique eadem fuisse, jam supra ostendimus) sed in censum mediorum, hoc est, ipsarum essentialium partium Sacramenti substantiam, in Novo Testamento referendam esse: id quod tum ipsius Sacramenti institutio, tum utriusque Testamenti *ἀναλογία* luculenter comprobat & evincit.

THEOREMA II.

Filius Dei carnem humanam neque assumpturus, neque in ea passurus fuisset, nisi Homo in peccatum prolapsus esset.

I.

Filium Dei sive *λόγον*, ratione assumptæ carnis sive humanæ naturæ, dici AGNUM, & Agnum quidem mactatum, extra controversiam est positum.

Jam

II.

Jam verò cum de Agno isto prædicetur, quòd tollat peccata
Mundi: emergit Quæstio: *an nihilominus Filius Dei factus fuisset Agnus,*
sive verus Homo: si vel maximè peccatum in Mundo non fuisset:

III.

Quæstionem hanc directè respicere causam incarnationis Ἐ λόγῳ
Finalem: eamq: non remotam: sed propinquam, imò proximam:
itidem in confesso est.

IV.

Neque tamen de lana caprina pugnatur: vel inanis curiosita-
tis argui potest hoc ζητήμα .

V.

Si enim λόγῳ nihilominus assumpturus fuisset carnem nostrā,
si vel maximè Homo non peccasset: utique ἄρσι peccati, non erit
propria & proxima causa incarnationis Ἐ λόγῳ .

VI.

Rursus, si falsum est hoc posterius, sequitur causam Finalem
proximam Incarnationis Ἐ λόγῳ , fuisse ἄρσι peccati: ac proindè λόγῳ
nunquam incarnandum fuisse, si Homo non peccasset.

VII.

De Quæstione hac inter Doctores Scholasticos non conve-
nit: nonnullis in affirmantem; alijs in negantem concedentibus:
alijs assensum in utramque partem suspendentibus.

VIII.

Gabriel statuit probabiliter posse defendi, quòd peccato etiam
non incidente, Christus nihilominus fuisset venturus, ex vi alterius
cujusdam decreti, quo Deus tum id præordinasset, ob alias causas: in
3. d. 2. q. unica. dub. 3.

IX.

Fingit nimirum Christum divino decreto ordinatum fuisse,
non solum ad eum finem, ut redimeret homines à peccato, sed si-
mul ob aliquem alium finem, independentem à peccato, propter
quem, etiam non incidente peccato, advenisset.

X.

Finem istum nonnulli definiunt geminum: Unum *Gloriam Dei:*
alterum, *Exaltationem humane nature.*

XI.

Sed jam supra admonui, non quæri hoc loco de causa finali
remota: sed propinqua, imò proxima: neque etiam de fine ἄρσι : sed
de fine ῶ : uti in Scholis loquuntur.

Quid

XII.

Quid quod finis est, dependet hac in materia à fine est: ita ut nisi Christus redemisset genus humanum à peccato: neque Gloria illa Dei, quam Scriptura celebrat: neque exaltatio humanæ naturæ locum habuisset: secundum illud Psalmi 110, 7. *De torrente bibet in via, propterea exaltabit caput*: Et Phil. 2, 7. & 8. *Christus exinanivit seipsum, formam servi accepta: factus obediens Patri usque ad mortem crucis: Quapropter etiam Deus ipsum* *Ὁ ἄριστος ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ καὶ ὁ ἀγαπῶμενος υἱὸς τοῦ πατρὸς καὶ ὁ ἐκ τοῦ ἰσχυροῦ γεννητὸς καὶ ὁ ἐκ τοῦ ἀειδαίου γεννητὸς καὶ ὁ ἐκ τοῦ ἀειδαίου γεννητὸς καὶ ὁ ἐκ τοῦ ἀειδαίου γεννητὸς* & c.

XIII.

Sunt alij ex turba Scholasticorum, qui statuunt, si maximè Adam non peccasset, venturum tamen fuisse Christum: sed in carne impassibili & immortalis. Scotus in 3. d. 7. 9. q. 3. d. 19. q. unica. Alexander Alensis p. 3. q. 2. memb. 13. Albertus M. in 3. sent. d. 20, art. 4. Catharinus tractatu de eximia prædestinatione Christi, Rupertus Abbas Tuiciensis, l. 3. de Trin. c. 20, & c.

XIV.

III. Sunt & isti eodem decepti falso principio, opinantes, Finem Incarnationis immediatum fuisse exaltationem humanæ naturæ.

XV.

Fuerunt tamen plures alij, qui negantem tenuerunt ac defenderunt: ut Thomas part. 3. q. 1. art. 3. cujus hæc fuit decisio: *Quamvis aliqui dixerint, quod etiam si homo non peccasset, Dei filius fuisset incarnatus: verisimilius tamen est contrarium.* *Ea enim, quæ ex sola Dei voluntate veniunt supra omne debitum creature, nobis innotescere non possunt, nisi ex auctoritate Scripturæ, per quam nobis divina voluntas declaratur.* Unde cum in S. Scriptura ubique incarnationis ratio ob peccatum primi parentis assignetur, convenientius dicitur Incarnationem fuisse in remedium peccati: & quod si ille non peccasset, Christus non venisset. Quam sententiam sequuntur etiam Bonaventura in 3. d. 1. art. 2. q. 1. Capreolus in 3. d. 1. q. unica. conclus. 1. Cajetanus in locum citatum Thomæ, q. 1. art. 3.

XVI.

IV. Quanquam verò sobrietas & circumscriptio istorum laudem jure meretur: reprehensione tamen non caret, quod pro puriore hac sententia plerique ipsorum ita disputant, ut sentiant nihilominus contrariam sententiam esse probabilem: Quin ipsorum aliqui utramque sententiam *καὶ τὰ δύο ἀμφοτέρωθεν* defendere non dubitent: uti cū primis videre est apud Gabrielem in 3. d. 2. q. unica. art. 3. dub. 3.

XVII.

Quid

Quid quòd ne quidem moderni Jesuwitæ in definienda hac Quæstione satis sibi constant, ita ut Gregorius de Valentia scribere non dubitaverit, Rem hanc nondum satis esse compertam: Tom. 4. Commentariorum Theol. in Thomam disp. 1. q. 1. puncto 7. p. 74. lit. C. Quæ Pyrrhonica sive Academica disputandi ratio tandem effecit, ut veram causam Finale[m] Incarnationis $\text{\textcircled{L}}\text{\textcircled{O}}\text{\textcircled{G}}\text{\textcircled{O}}$, propriamq; ejus affectionem sive naturam penitus amiserint: id quod ex universo Pontificatu Romano evidenter liquet: quippè qui causam istam finale[m] partim sacrilegè è medio sustulit, non Christi amplius incarnationi & passioni: sed meritis Sanctorum, operibus supererogationis, propriæq; ac infusæ justitiæ, Peccatorum $\text{\textcircled{A}}\text{\textcircled{G}}\text{\textcircled{O}}$ in solidum adscribens: partim verò nefariè eam discerpens ac detrucans: non omnium omninò peccatorum: sed originalis tantùm, expiationem, Christo, Agno illi Dei, adsignans.

XVIII.

Et hic solet esse effectus earum disputationum, in quibus Mysteriorum fidei, non amplius ex Mose, Prophetis, & Apostolis: sed ex lacunis Scholasticorum, Thomistarum, Metaphysicorum, petuntur probationes, imò decisiones.

XIX.

Sed ad rem: Nos secuti Scripturas simpliciter statuimus, $\text{\textcircled{L}}\text{\textcircled{O}}\text{\textcircled{G}}\text{\textcircled{O}}$ V. Verior sententia. non fuisse incarnandum, si Adam non peccasset: Et per consequens, $\text{\textcircled{C}}\text{\textcircled{A}}\text{\textcircled{U}}\text{\textcircled{S}}\text{\textcircled{A}}$ causam fuisse, Liberationem Generis humani à peccato.

XX.

Confirmationem ex Scripturis præcipuam petimus, sic cum Thoma arguentes: Ea, quæ ex sola divina voluntate proveniunt, supra omne debitum creaturæ, nobis innotescere non possunt, nisi quatenus in Scriptura S. traduntur, per quam divina voluntas nobis innotescit, Atqui in Scripturis sacris ubique Incarnationis ratio ex peccato assignatur. Ergo non convenientiùs modò, non probabiliter tantùm, non sapientiùs duntaxat: uti vult Jesuwita de Valentia, loco citato, lit. C. & D. sed certò, necessariò ac piè concluditur, Incarnationem $\text{\textcircled{L}}\text{\textcircled{O}}\text{\textcircled{G}}\text{\textcircled{O}}$ non futuram fuisse, nisi ea ad remedium peccati, hoc est, ut Baptista noster loquitur, ad tollendum peccatum ordinata fuisset.

XXI.

Minorem Scripturarum oracula & quidem $\text{\textcircled{I}}\text{\textcircled{N}}\text{\textcircled{T}}\text{\textcircled{E}}\text{\textcircled{R}}\text{\textcircled{A}}$, tripliciter confirmant.

XXII.

Primum enim se offerunt ea testimonia, quæ $\text{\textcircled{A}}\text{\textcircled{I}}\text{\textcircled{P}}\text{\textcircled{H}}\text{\textcircled{O}}\text{\textcircled{L}}\text{\textcircled{O}}$ asserunt, Adver-

C

Adventum Christi idè factum esse, ut tolleret peccatum mundi, ut liberaret Mundum à peccato: qualia sunt, præter oraculum Baptista jam explicatum, classica hæc.

Matth. 18, 11. Venit Filius Hominis, servare, quod perierat.

Matth. 20, 28. Venit Filius hominis, ut daret animam suam, redemptionem pro multis.

Luc. 1, 78. 79. Per viscera misericordiae Dei, visitavit nos oriens ex alto; ut illuminet eos, qui sedent in tenebris, & in umbra mortis.

Luc. 19, 10. Venit Filius Hominis, querere & salvum facere quod perierat.

Joh. 3, 16. Sic Deus dilexit MUNDUM, ut Filium suum unigenitum daret, ut omnis, qui credit in eum, non pereat, sed habeat vitam æternam.

Joh. 6, 39. & 40. Hæc est voluntas Patris, qui misit me, ut omne, quod dedit mihi, non perdam ex eo.

Et hæc est voluntas Patris, qui misit me, ut omnis qui videt Filium, & credit in eum, habeat vitam æternam.

Joh. 10, 10. Ego veni, ut vitam haberent.

Gal. 4, 5. Vbi venit plenitudo temporis, misit Deus Filium suum factum ex muliere, ut eos, qui sub maledictione Legis erant, redimeret.

1. Tim. 1, 15. Fidelis sermo, & omni acceptione dignus, quod Christus IESVS venit in hunc mundum, ut peccatores salvos faceret.

Heb. 2, 16. & 17. Non Angelos assumpsit, sed semen Abrahae: Quia debuit per omnia fratribus similis fieri, ut expiaret peccata populi.

1. Joh. 3, 5. Scitis, quia Filius Dei apparuit, ut peccata nostra tolleret.

XXIII.

Alterum ex Scripturis præsidium collocant Orthodoxi haud ineptè in Typis & figuris Christi: Ut, nisi fuisset diluvium, non fuisset arca Noæ, Genes. 6. Nisi tempestas in mari oborta fuisset, Jonas non projectus fuisset. Jon. 3. Matth. 12, 40. Nisi servi Regis fuissent rejecti, Filius nõ fuisset missus. Matth. 21, 37. Nisi ovis & drachmae missæ fuissent, neque gaudij fuisset materia. Luc. 15. Sic nisi perissent per peccatum mortales, Christus non venisset: sic ipsomet attestante, Matth. 15, 24. Nõ sum missus, nisi propter oves perditas domus Israel.

XXIV.

Tertium probationis Genus ex Scripturis ea monstrant loca, quæ Adamum & Christum invicem comparant, hunc respectu liberationis à peccato: illum respectu introductionis peccati. Rom. 5, 12. & seqq. imò quæ Christum disertis verbis nominant ultimum Adamum, Hominem secundum de cælo, 1. Cor. 15, 45. & 47, quæ deniq; idè Christo nomen Jesu inditum esse perhibent, quia populū suum sit liberaturus à peccatis suis. Matth. 1, 21. Sed

XXV.

Sed in promptu sunt rationes etiam, satis firmiter idem astruentes, I. Inde divina bonitas ac dilectio magis nobis peccatoribus innotescit, secundum illud Apostoli, Rom. 5, 8. *Commendat charitatē suam Deus in nobis, quoniam cum adhuc peccatores essemus, Christus pro nobis mortuus est: &c.*

XXVI.

II. Misericordia locum non habet, nisi ubi præcedit miseria. Atqui missio & Incarnatio Filij Dei sunt opus misericordiæ divinæ. E. respectu atque intuitu nostræ miseriæ utraque facta sit, necesse est.

XXVII.

Accedit consensus purioris Antiquitatis: Ubi primas meritò tenet illud Symboli Niceni: *Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cœlis, & incarnatus est de Spiritu Sancto, & Maria virgine, & Homo factus est.*

XXVIII.

August. l. 1. de peccator. meritis & remiss. c. 26. *Ex Scripturis sufficienter apparet, Dominum Iesum Christum, NON ALIAM, OB CAUSAM in carne venisse, ac formā servi acceptā, factum obedientem usque ad mortem crucis, nisi ut hac dispensatione misericordissimæ gratiæ omnes, quibus tanquam membris in suo Corpore constitutis, caput est, ad capeffendum regnum cœlorum vivificaret, salvos faceret, &c.*

XXIX.

Athanasius serm. 3. contra Arianos: *Cum Filius Dei efficitur hominū causa substituitur, cur eam oporteat carnem gestare. Necessitas quippè indigentiaq; hominum anterior est, quàm illius natiuitas; quā sublatā, Carnē non induisset. In hoc enim apparuit Filius Dei, ut dissolvat opera Diaboli, 1. Joh. 3, 8.*

XXX.

Gregor. Nazianzenus Orat. 4. de Theologia: *Quæ humanitatis à Deo susceptæ causa extitit? Profectò, ut nobis salus pararetur. Quid enim aliud causa afferrī posset?*

XXXI.

Sed hic pedem figimus: & Theorematis istius usum finemq; practicum constituimus, ut partim immensam Dei bonitatem ac φιλαυθεντίαν, in missione Filij abundè nobis declaratam: tum peccati atrocitatem, ritè hoc tempore, imò semper meditemur: quæ tanta fuit, ut non nisi ipsius Filij Dei, Agni illius immaculati, morte & sanguine tolli expiarivè potuerit.

THEOREMA III.

Agnus ille Dei, non Fidelium tantum & Electorum: sed omniū omninò hominum, ne uno quidē individuo præterito: & sic totius Mundi tollit peccata.

C 2

Theo.

I.
Theorema planè contradictorium defendere studet Schola
Calviniana : quale est illud Grynæi : *Iesus Christus TANTUM pro fide-
libus mortuus est.* part. 3. Voluminis primi disp. Theol. p. 33.

II.
Cui respondent ex asse reliqua Calvinianorum Emblemata,
qualia sunt :

- I. *Nunquam tempus fuisse, vel esse, vel futurum esse, quo Deus voluerit, velit,
aut voliturus sit singulorum misereri.* Beza. Resp. 2. ad Coll. Momp. p. 194.
- II. *Deum nunquam totum genus humanum dilexisse : sed maximam par-
tem odio habuisse, ideoq; aeterno exitio destinasse.* Coll. Momp. p. 29.
- III. *Non esse missum à Deo Filium, ut pro toto genere humano pateretur, &
Patri satisfaceret : sed TANTUM pro Electis.* Item.
- IV. *Christum pro impijs non crucifixum, neque sanguinem ejus pro eorum
peccatis expiandis fufum esse : sed intolerabilem vocem esse : Christum pro da-
mnatis mortuum esse.* Beza in Coll. p. 514.
- V. *Gravem esse errorem, si Christus pro omnibus hominib. mortem dicatur op-
petuisse.* Toff. disp. Anni 89. d. 5. Julij. 9. 20.
- VI. *Christum esse propitiationem tantum pro peccatis Electorum, qui aut jam
credant in ipsum, aut sint aliquando credituri.* Zanch. in Miscel. l. 2. p. 280.

III.
Sed non Calviniani modò impietatem hanc gnaviter defen-
dere student, quin nostrates quoque Jesuwitæ, à priore sive anti-
quiore Papatu, hac etiam in parte fædo commisso schismate, ejus-
dem patrociniū haud obscurè suscipiunt.

IV.
Hoc ipsum enim sibi vult confessio illa Bellarmini; *Credimus
Deum ABSOLVTA voluntate velle salvare MVLTOS, tum parvulos, tum
adultos : & ABSOLVTA voluntate alios non velle salvare, tum parvulos, tum
adultos.* Tom. 3. Controvers. l. 2. de grat. & lib. arb. c. 8. pag. 607, lit. B.

V.
Cæterum diversum planè Sacrarum literarum attestantur ora-
cula : ea cum primis quæ Theoremate præcedente proximo produ-
ximus.

VI.
Summa eorum eò tendit : Licet Deus lapsum Adami ab æter-
no præviderit : ipsum tamen benignum in misericordia sua, iterum
cogitationes pacis & non afflictionis super nos cogitasse, Filio suo
unigenito incarnationi destinato, per quem fieret **UNIVERSI GENE-
RIS HUMANI**, in peccata & mortē prolapsi, restauratio. **Clas.**

VII.

Classicum hac in parte est oraculum præsens; Johanniticum :
Ecce, Agnus ille Dei, qui tollit peccatum M V N D I.

VIII.

Explicat hoc luculentiùs alter ille Johannes Evangelista & A-
 postolus, 1. epist. 2, 2. *Christus est propitiatio pro peccatis nostris : Non autem
 pro nostris tantum : sed etiam pro peccatis TOTIVS MVNDI.*

IX.

Planiùs profectò nihil quicquam, pro sententia nostra dici po-
 terat: id quod initiò luculenter evincit Terminus collectivus,
 (MUNDUS.)

X.

Deinde verò *μεισιμὸς* ille: Cùm enim universum genus huma-
 num, non nisi in classes duas dispesci queat, quarum una est pio-
 rum, sive fidelium: altera impiorum & infidelium: ideò, ne quid
 dubitationis superesset, noluit Apostolus contentus esse colectivo
 sive universali enunciato: sed utrorumque Christum propitiatorem
 esse, & tam pro toto Mundo, quàm pro fidelibus mortem oppetiisse,
 testari voluit.

XI.

Fingat jam aliquis cum Beza, Grynæo & complicibus, Mundi *Coll. Momp.*
 vocabulo notari tanùm fideles: Quàm quæso turpis emerget *κοκ-*
κωμὸς, Apostolica autoritate indignissimus: talis nimirum: Chri-
 stus est propitiatio pro peccatis fidelium, non pro fidelium tantum,
 sed & pro fideiū.

XII.

Fingat porrò aliquis, Mundi terminum notare Ecclesiam Ca-
 tholicam: ita ut, quemadmodum hæc est ac dicitur ideò universa-
 lis, non quòd universi & singuli homines sint membra Ecclesiæ: sed
 quia ex toto mundo colligitur, nec certo loco aut genti est allegata:
 Sic Christus dicatur etiam propitiatio pro peccatis totius Mundi, nō
 quòd pro omnium omninò hominum peccatis, sed quòd pro fide-
 libus per totum Mundum dispersis, mortuus sit.

XIII.

Quem in sensum Grynæus etiam verba Johannis sic torquet: *Part. 3. Vol. 1.*
Evangelista, inquit, non opponit infideles fidelibus: sed comparat fideles ex Theor. Theol.
Gentibus, fidelibus ex Iudæis, in quorum numero ipse quoque erat. Hoc sanè no-
mine, tantum fidelium respectu D. JESUS Salvator mundi totius, pro toto mū-
do, pro omnibus hominibus rectè dicitur mortuus & resuscitatus, quia nemo sal-
vandus seu fidelis, in toto mundo unquam fuit, est & erit, pro quo non ipse unus
satisfecerit.

XIV.

Magistralis nempè hæc est interpretatio: Quasi verò Johanni

propositū fuerit hoc loco comparationē instituerē inter fideles Judæos, & fideles Gentiles? An non pares isti sunt, quatenus fideles sunt, & hoc respectu prorsus absolum est, illis *ἐν τῷ Ἀγαπᾷ?*

XV.

Jam ergo quatenus beneficia mortis Christi omnibus fidelibus, sive Judæis, sive Gentilibus sunt communia: eatenus certe illos non contradistinguere voluit Apostolus: sed illud potius evidenter astruere: Christum non esse tantum propitiationem pro peccatis nostris, hoc est, fidelibus universis, tam ex gentilismo, quam ex Judaismo conversis: sed & pro peccatis totius Mundi, hoc est, cæterorum quoque hominum infidelium omnium.

XVI.

Et observationem meretur, si qualis hæc futura sit afflictarum mentium consolatio, si ex verbis Apostoli, sensu Sacramentario detortis, illæ sic compellentur: Si peccavimus, ne consternato simus animo: Habemus enim advocatum apud Patrem, Christum, qui ex Judæis, & Gentibus fideles redemit, vel, qui ex omni hominum ordine Electos vult salvari. Hoc nimirum erit desperabundis funes ac laqueos desperationum longè periculosissimos injicere.

XVII.

Col. Momp.
p. 517.

Præterea, si quis rursus cum Grynæo statuat, *Mundi & Totius Mundi vocabulis, ἐν τῷ ἁγίῳ sumtis, significari non omnes homines totius Mundi, sine omni delectu: sed FLOREM generis humani: hoc est, Beza interprete, optimam mundi partem &c.* is eisdem absurditatum laqueis se constringet.

XVIII.

Quin imò Manichæi paratum habebunt impietatis patrocinium, asserentes, Deum condidisse Totum mundum, hoc est, optimam ejus partem, Electos & fideles: Impios verò & infideles creationis suæ originem habere à Diabolo.

XIX.

Quid? quòd seipsam evertit hæc interpretatio: Si enim totus Mndus hoc loco notat optimam Mundi partem, hoc est, Electos: Johannes autem se contra Totum hunc Mundum *ἐν τῷ Ἀγαπᾷ*, sequetur, Johannem non fuisse ex optima illa Mundi parte: & per consequens, neque ex numero Electorum: *ἄραρον.*

XX.

Et tanta quidem vis est veritatis, ut Grynæus cauteriaræ conscientiae judicium haud obscure prodiderit: Illud, inquit, extra conscientionis aleam est, in se consideratum *ἀντιλογον* Christi sufficere! Si quidem ita ferret

ferret, cui nemo nostrum à Consilijs est, Voluntas) ad salutem omnium in genere hominum: imò etiam eorum Spirituum, qui originem suam dereliquerunt.

XXI.

Vel, uti alibi pleniùs idem se explicat: Morti Christi non deesse quidem valorem expiandi peccata omnium hominum, si ad hoc à Deo destinatus fuisset: Sed hoc consilium hanc voluntatem Deo de morte Christi ab aeterna nunquam constituisse, neque hoc in animum suum Deum unquam induxisse.

XXII.

Verùm non opus est à cœlo, aut cœlo scalas admoveere, & ipsa adyta consiliorum Dei perumpere: sufficiat nobis Consiliarius ille cœlestis, Jes. 9, 6. ejusq; infallibilis interpres, Spiritus Sanctus, voluntatem Patris de universali omnium hominum Redemptione, sole meridiano clariùs in Scripturis explicans.

XXIII.

Joh. 1, 9. Christus est lux, illa vera, qua illuminat (hoc est, ad illuminandum ordinata) omnem hominem venientem in hunc mundum.

Jes. 53, 6. Deus posuit super ipsum iniquitates Omnium nostrum.

2. Cor. 5, 15. Unus pro Omnibus mortuus.

1, Tim. 2, 6. Christus dedit semetipsum pretium redemptionis pro omnibus.

Tit. 2, 11. Illuxit Gratia Dei salutifera omnibus hominibus.

1. Tim. 4, 10. Christus est Servator omnium hominum, maximè autem fidelium.

Rom. 8, 32. Deus nõ pepercit proprio Filio, sed pro nobis omnib. tradidit ipsum.

Heb. 2, 9. Christus pro omnibus gustavit mortem.

XXIV.

Quid? quòd Scriptura ipsam etiam speciem redemptorũ impiorum pereuntium atque damnatorum disertè definit: ut

Rom. 14, 15. Noli cibo tuo perdere eum, pro quo Christus mortuus est.

1. Cor. 8, 11. Peribit frater tuus (nempe per abusum libertatis Christianæ) in scientia tua, propter quem Christus est mortuus.

2. Pet. 2, 1. Apostolus affirmat de hæresiarchis, quòd Dominum abnegent, qui ipsos redemerit, & sic subito exitio ipsi se involvant.

XXV.

Et hinc est, quòd Christus vult annunciari. Evangelium universo mundo: non Electis tantum, sed omnibus gentibus, imò omni creaturæ (rationali scilicet) quæ sub cœlo est.

XXVI.

Hinc est, quòd impij ob incredulitatem æternum peribunt: incredulitas autè hæc universalè Gratiæ divinæ oblatione necessario præsupponit.

Hinc

X XVII.

Hinc est, quòd Deus ipse sanctè attestatur, se nolle mortem MORIENTIS. Jezech. 18. 31, 32.

X XVIII.

Hinc denique est, quòd Deus omnium hominum salutem seriò & ardentè expetit.

Rom. 11. Conclufit Deus omnes sub peccatum, ut omnium miseretur.

1. Tim. 2. Deus vult omnes homines salvos fieri, & ad agnitionem veritatis pervenire.

2. Pet. 3, 9. Deus non vult, ut ullus pereat, sed ut omnes ad poenitentiam veniant.

Sap. 11, 25. Tu misereris omnium: Diligis enim omnia quæ sunt, & nihil odisti eorum, quæ fecisti.

X XIX.

Quibus ita constitutis, sequentes Calvinianorum flosculos ad ortum relegamus.

I. DEVM absoluto omnesq; causas antegrediente decreto multo maximam Mundi sive hominum partem, ad æternum exitium destinasse.

II. DEVM non misisse Filium, ut pro toto genere humano pateretur, ac divinæ justitiæ pro omnibus omninò hominibus satisfaceret.

III. CHRIS TVM pro impijs non esse crucifixum.

IV. DEVM nolle, ut omnes homines, etiam reprobis vocentur ad regnum Gratiæ.

V. Si reprobis predicetur maximè Evangelium, Deum tamen non seriò ipsos vocare ad fidem & poenitentiam: neque eo sine, ut salventur, sed ut graviores damnationem accipiant.

Hæc & consimilia dogmatum monstra, cùm sacrilegâ in Spiritum Sanctum blasphemiâ conjuncta, verissimi præcipiti loco Orthodoxi omnes esse arbitrantur, quo in barathrum desperationis, & extremæ in DEUM impietatis homines adducantur: Quæ ut porrò à Scholis & Ecclesijs nostris arceat Clementissimus Pater

cælestis, infinitam ipsius misericordiam supplices veneramur. Amen.

Vincat Veritas.

Umg. VI 18

ULB Halle 3
003 018 784

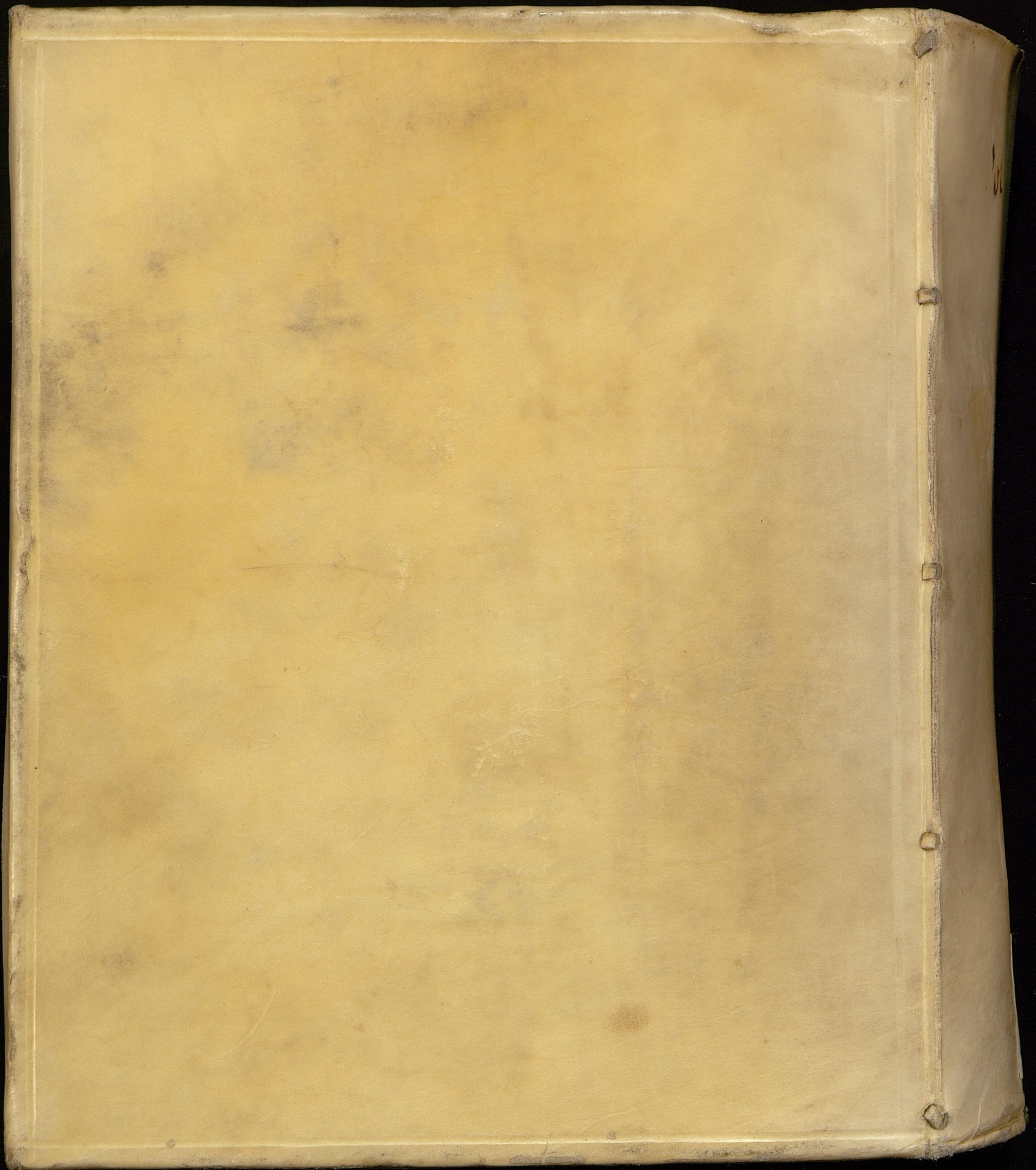

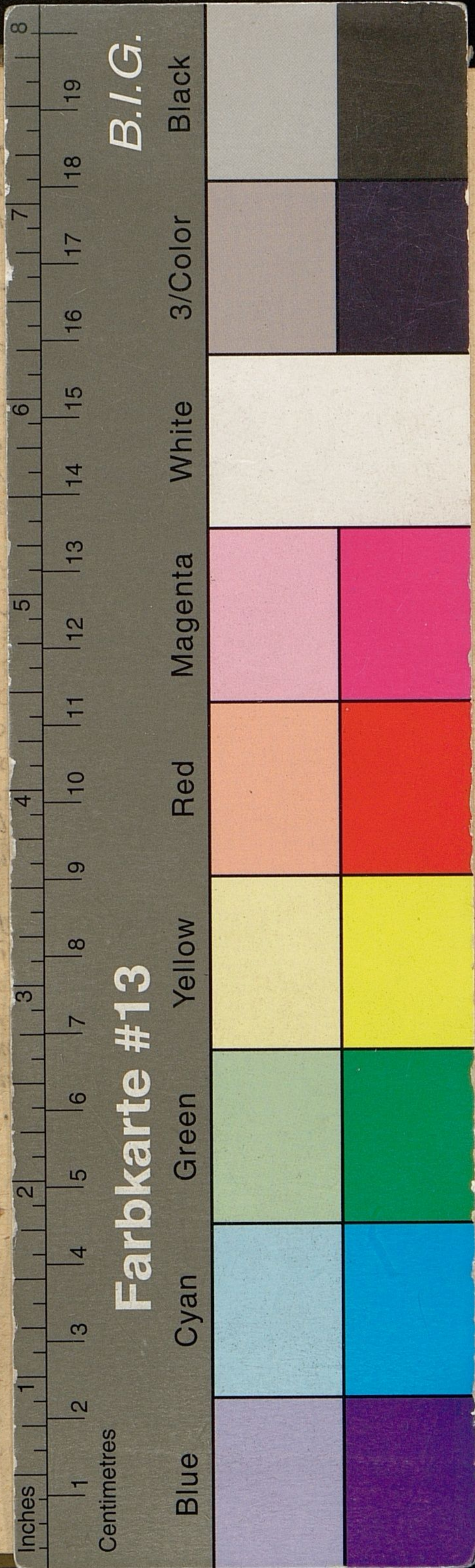
Sb.

Reise
VD 17

III

D. O. M. A.
THEOREMATA TRIA
THEOLOGICA
Ex aureo illo Johannis Baptiste de
CHRISTO oraculo: loh. 1, 29.
ECCE, AGNUS ILLE
DEI, QUI TOLLIT PEC-
CATUM MUNDI.
Ordinarie Disputationis loco, in illustri Acade-
mia VVitebergensi proposita:
&
Calvinianorum, GRYNÆI potissimum strophis ac
Sophisticationibus opposita:
Autore & Praside
LEONHARTO HUTTERO:
SS. Theologiae Doctore, & Professore, P.
Respondente
M. ÆGIDIO STRAUCHIO, VVITE-
bergensi, Collegij Philosophici Adjuncto.
a. d. ult. Martij: horis à sexta matutinis.
WITEBERGÆ,
Typis Cratonianis per Iohan. Gorman.
ANNO M. DC. IX.